

KRITICKÉ LÍSTKY

zpravodaj pro přátele
Kritického myšlení

únor 2017

9

Vydalo Kritické myšlení, z. s.

INSPIRACE DO VÝUKY

Homonymum v básni
Papuchalk Petr
Ranní čtenářské dílničky

ZAJÍMAVOSTI

Dílna čtení ve waldorfské škole

DO KNIHOVNY

Telgemeierová: *Úsměv*
Dickens: *Vánoční koleda čili Vánoční
povídka s duchy*

Milí čtenáři,

nabízíme vám další číslo *Kritických listků* a věříme, že si na ně najdete chvílku času. Naše kolegyně pro vás přichystaly popisy celých lekcí i nápady, které se jim osvědčily. V úvodní lekcí najdete inspiraci, jak děti získat pro čtení poezie. Vendula Noháčková spolu s Barborou Charvátovou jsou autorkami řady lekcí, ve kterých žáci objevují krásu poezie a které můžete zažít, pokud se přihlásíte na jejich seminář. Pozvánku najdete v tomto čísle *KL*. Kniha *Papuchalk Petr* od spisovatele a ilustrátora Petra Horáčka inspirovala Věru Mazanovou k hodině řízeného čtení s prvňáky. Podařilo se jí děti nadchnout a propojit čtení s výtvarnou aktivitou. Alena Horská ve svém článku popisuje vylepšování tzv. ranních dílniček čtení. Nechte se inspirovat a zaveďte je ve svých školách také! V rubrice *Zajímavosti* se můžete dočíst o dílnách čtení na waldorfských školách. Díky několika průkopníkům, mezi něž patří i autorka textu Vítězslava Tejkalová, se koncept dílen čtení šíří i mimo klasické školy a pomáhá žákům získat pozitivní vztah ke čtení. *Recenze* zajímavých knih pro děti pro nás opět připravila Kamila Bergmannová.

Příjemné čtení toho i onoho vám přeje
Katka Šafránková

Homonymum v básni

Vendula Noháčová,
ZŠ Chotýšany

Text: báseň *Cestovní pas* od Daniely Fischerové
Třída: 3.

Cíle:

- ▶ Žáci si prožijí báseň.
- ▶ Žáci pochopí vtip utvořený použitím homonyma v básni.
- ▶ Žáci budou po vzoru básně dál tvořit dle vlastní fantazie a zkušenosti.

EVOKACE

Žáci se rozdělí do skupin po čtyřech – každá skupina dostane sadu obrázků k vyhledávání tzv. černé ovce, tedy věci, která mezi ostatní nepatří.

(Na obrázcích je fotografie letadla, tabulky velikostí obvodu pasu, turistického průvodce, turistické mapy a kreslený černobílý obrázek cestovního pasu.)

CESTOVNÍ PAS DANIELA FISCHEROVÁ

Mlsná vos a chtěla letět
aerolinkou,
vzala si jen jednu tašku
takhle malinkou,
do ní dala kdesi cosi,
co tak asi vosy nosí:
marmeládu, čokoládu,
taky něco proti hladu,
čtyři pizzy různých chutí,
k tomu něco k zakousnutí,
slané keksy, sladké dropsy,
ptačí zob a čipsy pro psy,
párky, škvarky, ananas...

Když viděli obsah tašky
na letišti u přepážky,
řekli: „Voso, prosím vás!
Jestli tohle všechno sníte,
víckrát nikam neletíte.
Přijdete o vosí pas!“

Možnosti vyvození černé ovce:

- 1) *letadlo*: jediné je fotografie konkrétního dopravního prostředku – ostatní jen na papíře (děti uváděly: ve všem ostatním se dá číst, v obrázku letadla si nic nepřečteme)
- 2) *cestovní pas*: jediný černobílý obrázek nebo jediný kreslený (ne fotografie skutečného předmětu, věci)
- 3) *fotografie tabulky velikostí obvodu pasu*: ostatní obrázky se týkají cestování
Následuje sdílení.

Vyvození homonyma. Je tu nějaké homonymum, které je zde použito ve dvou svých významech? (pas)

Každá skupina napíše čtyři věty (vždy dvě věty s významem pas jako cestovní pas a pas jako část lidského těla). Následuje sdílení vět pro ještě hlubší pochopení významu slova pas.

Při vašem třídění jste objevili, čeho se bude týkat dnešní básnička. (cestování)

Básnička paní Fischerová ve své básni chvíli záměrně jakoby „plácá páté přes deváté“ a my si to také zkusíme. Zkuste společně „plácát“, co všechno byste si s sebou chtěli vzít na dalekou cestu dobrého k jídlu, co máte velmi rádi. Žáci píšou asi pět minut, pak společně sdílíme, případně zapisujeme na tabuli.

UVĚDOMĚNÍ SI VÝZNAMU INFORMACÍ

Do skupin dostanou děti básničku a mají k tomu dva úkoly:

1. úkol: Báseň si přečtete společně. Naučte se tuto báseň číst společně – recitovat nemusíte zpaměti, můžete číst. Rozdělte si role. Červené části čte vypravěč, část černou čtou všichni (vyjmenovávají, co všechno vos a splácala) a zelenou část čte letuška za přepážkou.

2. úkol: Domluvte se, proč je básnička tak vtipná?

(Vosa poletí letadlem, vos a má malinkatou taštičku a všechno se jí do ní vejde, je tam vyjmenováno hodně dobrot, co může vos a sníst, „Jestli tohle všechno sníte, víckrát nikam neletíte, přijdete o vosí pas!“ – homonymum.)

Následují společné recitace básně skupin.

POZVÁNKA NA SEMINÁŘ NEBOJTE SE POEZIE!

Chtěli byste dětem nabídnout práci s poezií, ale nevíte, jak do toho? V semináři vám nabídneme několik různých metod práce s poezií, které vycházejí z třífázového modelu učení E-U-R. Všechny lekce jsou již vyzkoušeny se žáky mladšího školního věku a vy si je budete mít možnost prožít sami a následně je aplikovat při vlastní práci.

Orientační obsah:

- ▶ modelové lekce vedoucí k přiblížení poezie dětem
- ▶ třífázový model učení E-U-R (základní vhled do problematiky)
- ▶ tipy na současné knihy poezie pro děti a mládež
- ▶ propojení s výtvarnou výchovou, prvoukou... (mezipředmětové vztahy)

Nabízíme vám možnost sdílet zkušenosti s kolegy, nasbírat inspiraci pro svou vlastní práci a strávit příjemný čas s podobně naladěnými lidmi. Seminář je určen pro učitele 1. stupně.

Lektorkami semináře jsou Mgr. Vendula Noháčová a Mgr. Barbora Charvátová, lektorky RWCT a učitelky 1. stupně.

Seminář se uskuteční 12. května 2017 v ZŠ s RVJ Bronzová v Praze 5 od 9.00 do 16.00 hodin.

Více informací a přihláška na: www.kritickemysleni.cz.

REFLEXE

Proč je báseň tak vtipná?

Návrat k zápisu na tabuli, je tam někde nějaká dobrota, kterou byste si vzali vy a vos a si ji sbalila také?

Namalujte a vystříhnete z papíru cestovní tašku a do ní napište nebo namalujte, co byste v té tašce vy nebo vos a chtěli mít.

Závěrečná galerie ilustrací básně.

Komentář

Poezii dělám poměrně často, a tak jsem se najednou sama sebe se stopou výčitek ptala: „Nedáváš tomu hraní moc času? Stihnete probrat všechno, co je v ŠVP, neměly by děti přece jen psát do pracovních sešitů?“ V tu chvíli jsem si uvědomila, že se tyto otázky plíživě vkrádají do mysli nejen mně, ale i ostatním kolegům. Proto je třeba navzájem sdílet své zkušenosti, že češtinu lze učit prakticky a hravě. Začala jsem si svůj postoj zdůvodňovat. Lekce, kterou popisují, byla plná mluvnické látky ze třetího ročníku. Evokace – děti společně ve skupinkách zapisovaly všechno, co by si s sebou chtěly vzít k jídlu dobrého na dalekou cestu, uvědomovaly si tedy slova podřazená, nadřazená a souřadná. Ve fázi evokace pracovaly také s obrázky a hledaly černou ovci, svou myšlenku zdůvodňovaly (významové okruhy slov). Mezi kartičkami se objevilo homonymum pas, které bylo důležité pro pochopení vtipu v básni. Významové okruhy slov, slova nadřazená, podřazená, souřadná a homonyma jsou v pracovním sešitě a učebnici na několika stránkách ve stále stejných cvičeních, která jsou jen „cvičení pro cvičení“. A to děti bavilo, smály se, nechtěly přestat pracovat a nastávaly u nich „aha-momenty“. Recitovaly společně básničku s důrazem na slova, jejichž důležitost v básni pochopily. Na závěr mne ještě potěšil rozhovor dvou třetáček.

Vojta: „Vtip je tam v tom, že jako ten pas..., říkali vose, že jestli všechno sní, tak víckrát nikam neletí, že přijde o svůj pas, ale tím mysleli ten její pas kolem břicha, že jako moc ztloustne.“

Matyáš: „Podle mě to bylo myšleno i jako cestovní pas, no, já si myslím, Vojto, že ten vtip je v tom, že je to homonymum.“

[Zdroj: FISCHEROVÁ, Daniela. *Milion melounů*. Druhé vydání. Ilustrovala Irena ŠAFRÁNKOVÁ. Praha: Meander, 2016. Modrý slon (Meander). ISBN 978-80-87596-01-2.]

Papuchalk Petr

Věra Mazanová,
ZŠ Šromotovo,
Hranice na Moravě

Text: *Papuchalk Petr* od Petra Horáčka

Třída: 1.

Cíle:

- ▶ Žáci ve dvojicích porovnají svou představu ptáčka.
- ▶ Žáci porovnají dvě knihy od stejného autora.
- ▶ Žáci předvídají, o čem bude příběh, jak bude pokračovat, a propojují si ho se svými vlastními zkušenostmi.
- ▶ Žáci shrnují děj (slovně i pomocí obrázků).
- ▶ Žáci kreslí hlavního hrdinu knihy a porovnávají ho se svou úvodní představou ptáčka.

Představa ptáčka

Děti dostaly pracovní list, který si uložily do složky, podepsaly a po zadání úkolu kreslily svou představu ptáčka. Zvládly to velmi dobře. Někdo kreslil čápa, kosa, vrabečka... Jedna holčička dokonce barevného papouška.

Pak si děti ve dvojicích (s kamarádem po pravé ruce) porovnávaly své ptáčky a sdělovaly si, co mají stejného či rozdílného. Ty, které chtěly, mohly sdílet své porovnání i nahlas před třídou.

Seznámení s knihou a autorem

Dětem byla představena kniha, tu si prohlížely a snažily se poznat ptáčka i předvídát, o čem knížka bude. Jeden chlapec poznal, že je to papuchalk. Dětem jsem jen sdělila, kde žije, čím se živí. Pak jsem žákům ukázala fotografii pana spisovatele a současně jsme si připomněli první čtenářskou lekci, ve které jsme četli knihu stejného autora (*Nový domek pro myšku*).

Děti si všimly, že se knihy hodně podobají – mají stejný formát, jsou krásně a podobně ilustrované, že na stránce není moc textu.

Řízené čtení

Zvoneček nám započal čtení příběhu, kdy jsem dětem pokládala nafocené ilustrace do prostředí kruhu na zem. Děti to tak bavilo, že se nemohly chvílemi udržet v kruhu a těšily se na každý další předkládaný obrázek a pokračování příběhu.

Otázky pro řízené čtení

- ▶ po přečtení stran 1 a 2
Jaký byl Pavel? Co spolu Petr a Pavel dělali? Napadá vás pohádka, příběh, kde vystupují dva kamarádi?
- ▶ po přečtení stran 3, 4 a 5
Kdo z vás se umí potápět? Co se stalo v příběhu? Zažili jste někdy bouři? Co víš o bouře? Jaké je to, když je bouře na moři? Ztratili jste se někdy? Jak jste se cítili?
- ▶ po přečtení stran 6, 7 a 8
Jak to bude dál? Proč si to myslíš?
- ▶ po přečtení strany 9
Ke komu a kam dopluhli? Proč?
- ▶ po přečtení strany 10
Ke komu a kam dopluhli dále? Proč?
- ▶ po přečtení strany 11
Ke komu dopluhli?
- ▶ po přečtení strany 12
A jak to asi bude dál? Z čeho jsi byl někdy smutný? Proč jsi byl smutný?

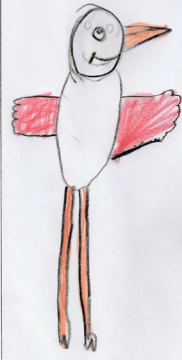

RADOSTNÉ ČTENÍ S PRVNÁKY. (ŘÍZENÉ ČTENÍ)

JMÉNO: KUBA POST

2. DÍLNA ČTENÍ (MĚSÍC LISTOPAD)

KNIHA: PETR HORÁČEK: PAPUCHALK PETR

1. ZAVŘI OČI, PŘEDSTAV SI PTÁČKA, NAKRESLI HO A ŘEKNI JAKÝ JE, CO UMI.	2. PO PŘEČTENÍ PŘÍBĚHU NAKRESLI HLAVNÍHO HRDINU. POROVNEJ.
--	--

HODNOCENÍ: 😊 ~~☒~~ ~~☒~~

Post D

- ▶ po přečtení stran 13 a 14
Co zahlédla velryba?
- ▶ po přečtení stran 15 a 16
*Co to znamená, když se řekne:
Byl šťastím bez sebe. Zkus říct jinými slovy.
Jak příběh dopadl?*

Po dočtení příběhu celý děj v obrázcích chronologicky ležel na zemi. Krásné ilustrace pana Horáčka děti úplně fascinovaly.

Skládání obrázků

Po přečtení příběhu si každá dvojice dětí vybrala jeden obrázek a společně poskládaly obrázkovou linii. Děti si vedly velmi dobře, spolupracovaly, pomáhaly si, napojovaly, vkládaly dvojice či trojice obrázků do sebe, některé začaly skládat děj i od konce. Tato část byla poněkud rušnější, ale o to pro děti zábavnější. Děj příběhu poskládaly bez jediné chyby.

Pak následovalo shrnování příběhu.

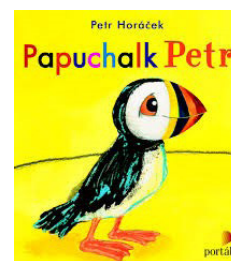
Dětem byly pokládány otázky, na které se zájmem a radostí odpovídaly.

Kresba hlavního hrdiny (v hodině VV)

Tento úkol probíhal v hodině výtvarné výchovy, která navazovala na lekci čtení. Na začátku hodiny jsem ukázala dětem několik barevných fotografií papuchalka. Znovu jsme si všichni prohlédli jeho tělo, barvu peří, zobáčku, zopakovali jsme si, kde žije, čím se živí, čím se liší od jiných ptáčků. Pak děti na druhou polovinu pracovního listu kreslily pastelkami hlavního hrdinu. Ve dvojicích porovnávaly první představu ptáčka s hlavním hrdinou knihy.

Když děti kreslily, umístila jsem barevné ilustrace na magnetickou tabuli u nás ve třídě. Děti se k nim vracely, prohlížely si je a vyprávěly si příběh ještě celý další týden.

[Zdroj: HORÁČEK, Petr. *Papuchalk Petr*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0361-2.]

Ranní čtenářské dílničky

Jedním ze způsobů, jak procvičovat hlasité čtení žáků, je tradičně společné hlasité čtení vybrané knihy celou třídou. Každý má svůj výstisk, ukazuje si v něm a žáci se ve čtení střídají. Také jsme tímto způsobem v průběhu druhé třídy přečetli celkem tři knihy. Společnému čtení jsme věnovali vždy 10 minut na začátku vyučování. Zaměřovali jsme se na plynulost čtení, výraz, dodržování interpunkce a rovněž jsme si tvořili čtenářské rituály. (Cíle jsou obsažené především v oblasti čtenářského chování.)

Postupně začal být rozdíl ve čtenářské úrovni v takové míře, že se rychlejší děti příliš zdržovaly, čtení je nebavilo a slabší děti nestihly sledovat, kde čtou jejich spolužáci. Zvolila jsem pro navykly čas ranního čtení formu čtenářské dílny. Děti si četly samostatně svou knihu po dobu deseti minut, pak si samostatně vyplnily řádek v záznamovém sešitě. Jednou týdně se

pak po záznamu sešly ve skupinách a vzájemně si o přečteném povídaly.

Tímto způsobem jsme se čtení všichni věnovali asi měsíc. Stalo se to příjemným ranním rituálem, který děti vyžadovaly třeba i ve dnech, kdy jsem nebyla ve škole a měly suplování.

Po delší době jsem však zjistila, že by bylo třeba trénovat znovu opět hlasité čtení, protože jeho úroveň ve třídě stagnovala. Změnila jsem proto formát ranních čtenářských dílniček. Děti si před čtením tvořily dvojice a četly si navzájem nahlas. Ten, kdo naslouchal, měl po čtení povinnost zhodnotit úroveň hlasitého čtení z hlediska plynulosti, dodržování interpunkce (klesání hlasu na konci věty) a také to, jak celkově čtenému rozuměl (hlasitost, výraznost čtení). Každý den se dvojice měnily. Děti si čtení ve dvojici velmi oblíbily. Bavilo je nejen číst spolužákovi, ale také poslouchat. Vzájemně si tak všechny páry představovaly své knihy,

Alena Horská,
ZŠ Dobronín

Lasse a Mája v kavárně					
24.	7	😊	😊	😊	TOM
25.	6	😊	😊	😊	Tádo
30.5.	3	😊	😊	😊	MATKA
31.5.	3	😊	😊	😊	BARCA
1.6.	3	😊	😊	😊	Deniro
3.6.	3	😊	😊	😊	Teveshapon
7.6.	3	😊	😊	😊	Domén

Lasse a Mája v knihovně					
13.6.	5	😊	😊	😊	M. MATKA
14.5.	8	😊	😊	😊	neka
16.6.	2.	😊	😊	😊	PETR

docházelo i k tomu, že si pak knihy půjčovaly. Jediným úskalím hlasitého čtení byl větší hluk. Některé dvojice mohly proto číst i na chodbě, na schodišti a v blízké kuchyňce. Velkou pozornost jsem věnovala i dovednosti zhodnotit výkon kamaráda. Představovali jsme si všichni společně, jak vypadá správné plynulé, výrazné a procítěné čtení. Celkově se kvalita hlasitého čtení ve třídě zvedla.

Ranním čtenářským dílničkám jsme věnovali po dobu tří měsíců každý den zhruba deset minut. Za tu dobu přečetlo 17 dětí ve třídě 104 knihy. Část knih si půjčovaly v třídní knihovničce, což bylo pro mě dalším plusem – třídní knihovnička byla u dětí v centru pozornosti, a dařilo se mi tak představovat jim nové publikace.

Ranní čtenářské dílničky se staly vedle práce s textem a klasických čtenářských dílen osvědčenou součástí rozvíjení čtenářské gramotnosti mých druháků.

Datum	Počet stran	Napiš jednu větu o tom, co jsi dneska četl.
18.4.	3	Kajja s Olivou měli svůj pokoj.
19.4.	5	Olivu viděla Kajja čtením svých knihov. sbor.
20.4.	8	Kajja našla mapu.
21.4.	4	Olivu se rozloučila s Kajjou.

Láhada ve vlaku		
22.4.	4	Lasse a Mája šloali na vlak.
25.4.	4	Lasse sdělil u vohova u Májaj Lasse.
26.4.	5	Mája s Lasse hrála hru.

Dílna čtení ve waldorfské škole

Waldorfští druháci jsou ještě téměř nečtenáři. Z první třídy umějí velkou tiskací abecedu a mají za sebou první pokusy o čtení. Na začátku druhé třídy uměly v mé třídě číst čtyři děti. Tři z nich přešly v září z klasické školy a jednoho chlapečka naučil číst dědeček ještě v mateřské škole. Na začátku školního roku jsem zařadila epochu českého jazyka, jejímž obsahem byla výuka malé tiskací abecedy. To byl můj první počín k tomu, aby děti nebyly při nahlédnutí do knihy „slepé“. Při výběru knih jsem se zaměřila na takové, v kterých ilustrace převažují nad textem.

První lekce dílen čtení jsem zařadila až po dokončení epochy, kdy děti zvládaly malou tiskací abecedu, uměly skládat první slova z písmen na kartičkách a číst je. Začaly mít tedy povědomí „jak na to“ a krátké texty v knížkách je neodradily. Lekce jsem zařazovala jednou týdně. V prvních lekcích ještě tři děti nedokázaly číst delší text, pouze jednotlivá slova.

Knihy, které si vybraly, jsem jim předčítala ve čtenářském koutku v zadní části třídy. Po čtyřech lekcích už jsem předčítala jen jedné dívence a do konce projektu zvládaly samostatně číst všechny děti.

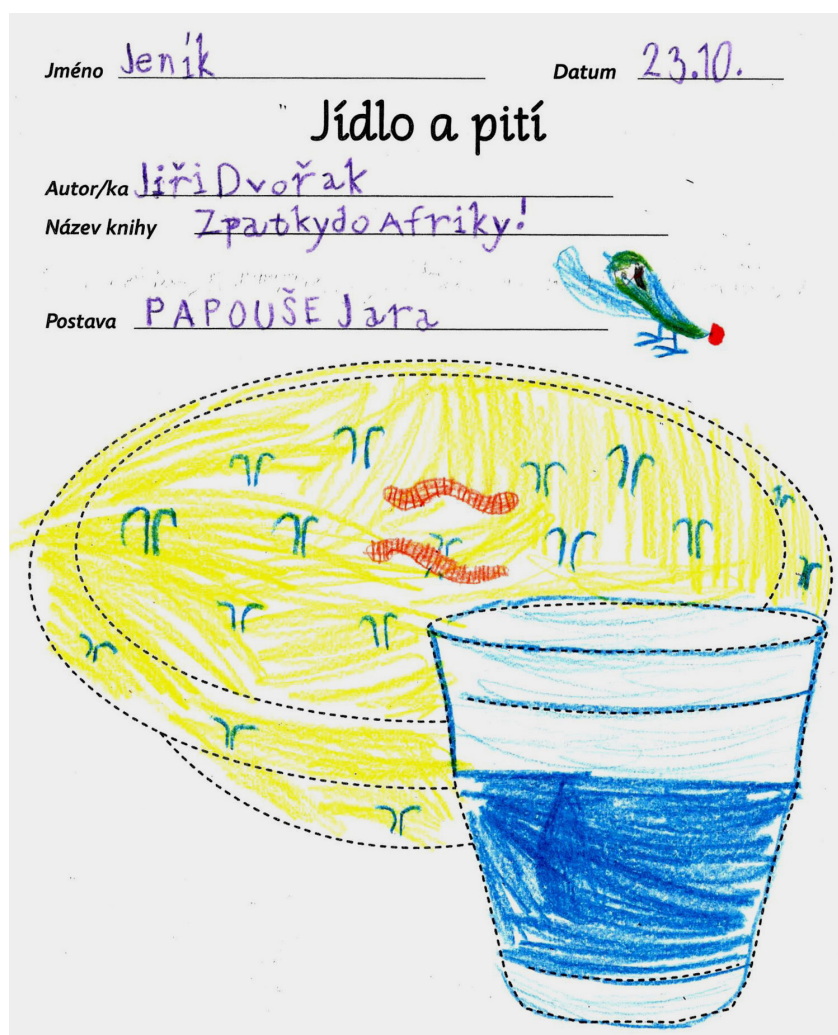
Na waldorfských školách první čítanku pro děti píšou rodiče, slavnostně ji dětem předají a děti se začínají učit číst souvislý text. Je to velmi krásný a dojemný okamžik. Mě ale ovládla panika. Jak přijmou moje děti tyto pracně a s láskou napsané knihy, když první zážitek z četby už mají za sebou? Ale v okamžiku, kdy rodiče dětem čítanky předali, děti je otevřely a uviděly ta krásně barevně napsaná slova a věty, moje pochybnosti se rozplynuly. Napsala to pro ně maminka a taková kniha nemá konkurenci.

V současné době máme čítanky přečtené a díky dílnám čtení žádné dítě nemělo potíže ani s dovedností čtení, ani s porozuměním přečteného textu. Navíc děti knížky milují a jejich

Vítězslava Tejkalová,
učitelka waldorfské
základní školy
v Písku

zájem o samostatné čtení je překvapivý. Vzhledem k tomu, že učím druhou třídu v třetím běhu, velmi oceňuji přínos dílen čtení.

Popis lekce

Třída: 2.

Cíl: Žák přemýšlí o vlastnostech a způsobu života hrdiny.

Pomůcky: tři stoly pokryté velkými papíry, knihy, pracovní listy, pastelky, voskovky

Před četbou

Žáci si sedli do kruhu a já jsem jim slíbila, že je dnes pozvu na hostinu. Položila jsem jim otázku: *Kdo už byl na nějaké hostině nebo oslavě? Co by na hostině asi nemělo chybět?* Pak jsem žáky rozdělila do tří skupin po pěti až šesti. Žáky jsem pozvala ke stolům na „hostinu“. Vyzvala jsem je, aby se sesedli okolo stolu a na papír formou myšlenkové mapy nakreslili, co by na hostině nemělo chybět. Každá skupina si měla zvolit mluvčího, který ostatním prozradí tři největší dobroty z nakreslené hostiny.

Během četby

Žáci si vzali svoje knížky, zvolili si místo k četbě a začetli se. Požádala jsem je, aby si během četby vybrali jednu z postav a všímali si jejich zvyků, vlastností a toho, co by si přála mít dobrého na hostině. Jejich úkolem bude nakreslit to do pracovního listu. Pokud se to přímo nedočtou, mohou nakreslit to, co si myslí, že by postavu na hostině potěšilo.

Žákům jsem rozdala pracovní list z knížky *Záznamy z četby pomocí grafických organizérů*.

Po četbě

Žáci se vrátili do původních skupin a sdělili si v nich navzájem název knihy a autora, postavu, kterou si vybrali, a to, čím by ji pohostili. Pracovní listy jsme vystavili.

Reflexe učitele

V úvodní části jsem využila zkušeností žáků. Většinou vzpomínali na oslavy svých narozenin. Při kreslení myšlenkové mapy se k brainstormingu vraceli, ale v jedné skupině si vzpomněli na hostiny z pohádek, proto kreslili třeba i poháry s vínem.

Během četby jsem dvěma žákům pomáhala tichým předčítáním, protože jejich dovednost čtení je zatím malá.

Většina žáků si zvolila hlavní postavu, jen jeden žák si vybral psa hlavní postavy, protože ho doma mají také. Pracovní list jsem nevytvářela, ale nakopírovala z publikace *Záznamy z četby*, protože je pro malé děti přehledný.

Závěrečné sdílení jsem zvolila ve skupinách. Mám zkušenost, že žáci rádi o svých kresbách mluví. Všechny pracovní listy jsem vystavila na nástěnku. Žáci si rádi prohlížejí práce druhých. Často je k tomu vyzývám i při jiných příležitostech. Mým cílem je, aby se od ostatních inspirovali.

[Zdroj: HUBÁLKOVÁ, Radomíra – ŠAFRÁNKOVÁ, Kateřina. *Záznamy z četby pomocí grafických organizérů pro žáky 5.–9. tříd: postava. Dobříš: Šafrán, 2015. ISBN 978-80-905978-1-5.*]

Do knihovny

**Raina Telgemeierová: *Úsměv*
Vydalo nakladatelství Paseka,
Praha a Litomyšl 2015**

Komiksy jsou u dětí oblíbené čtivo. Tento má oproti jiným hodně předností: nejspíš bude prvním, který je založen na vlastních zkušenostech, a to je možná právě to, co ho činí tak neodolatelným. Navíc hrdinou a autorem zároveň tu není nějaký nabušený superman, nýbrž někdo, kdo by klidně mohl chodit do jejich školy.

Sledujeme tu celý dlouholetý, podrobně popsáný a nakreslený proces, kterým Raina se svými zuby prochází. Poznáme detaily zubního ošetření, seznámíme se s termíny, které většina z nás za celý život možná nikdy neuslyší.

Při čtení a prohlížení oceňuji živou barevnost všech obrázků stejně jako výrazy, které se zračí ve tvářích i ve hře těla všech zúčastněných postav. Obrázky jsou přesné a velmi podrobné. Díky nim si umím dokonale představit zubařovu práci i Raininy pocity a prožitky. Zároveň však mohou sledovat i Rainin pubertální vývoj, což může být zajímavé jak pro děti, tak pro jejich rodiče, kterým četbu tohoto komiksu vřele doporučuji. Šťastné rozuzlení Rainina zamilování jsem se sice v závěru nedozvěděla, ale to nijak neubírá na radostnosti, kterou jsem po přečtení příběhu u sebe vnímala.

Jde v podstatě o román, neboť při čtení sledujeme, jak se hrdinka příběhu, tedy sama autorka, v průběhu let proměňuje. Na konci je znát, že nejde jen o vnějšek – o úsměv z napsání, ale že s ním souvisí také proměna vnitřní. Krásně to autorka vystihla na straně 212 větou: „Uvědomila jsem si, že můj pohled na svět dřív ovlivňovalo to, jak jsem se cítila uvnitř.“

Po knize jistě s chutí sáhne mládež od deseti let výše, ale může upoutat i mladší čtenáře, ba troufám si odhadnout, že i děti, které zatím žádnými zdatnými čtenáři nejsou.

Kniha má pevnou vazbu s přebalem, na jehož zadní části můžeme číst mnoho superlativů, vychvalujících knihu jako bestseller, jako jeden z deseti nejlepších komiksů pro mládež

a jako jeden z deseti nejlepších grafických románů. Kniha vyšla v USA v roce 2010. Na zadní záložce můžeme obdivovat skvělou práci Raininých dentistů a také se tam dozvíme, že už se můžeme těšit na další její autobiografický komiks s názvem *Ségry*.

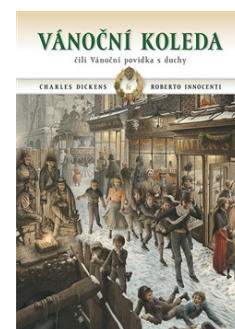
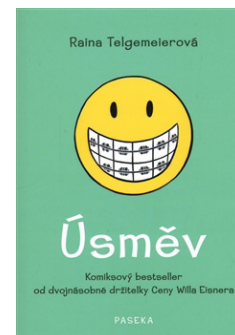
**Charles Dickens:
Vánoční koleda čili Vánoční povídka s duchy
Vydalo nakladatelství Petrkov,
Havlíčkův Brod 2016**

Už jen z názvu firmy – Vydřígroš a Vodral – může čtenáři naskočit husí kůže. Nic neznamená, že majitel je již po celých sedm let jen jeden, lidé s ním mají své nemilé zkušenosti a žádat pana Vydřígroše o příspěvek na milosrdné účely je jako požádat ho o notný úšklebek s úsečným odmítnutím. A že jsou Vánoce? On žádné takové pošetilosti vyznávat nebude. Povečeří ve své obvyklé hospodě a první neobvyklost zaznamená čtenář ve chvíli, kdy se na dveřích Vydřígrošova domu objeví Vodralova tvář. Následující události směstnané do jediné noci bychom mohli charakterizovat jako cestu velikého polepšení.

Dickensův vánoční příběh bude mnohým znám spíše z filmu Roberta Zemeckise, v kterém režisér použil zvláštní techniku – kombinaci živých herců s počítačovou animací.

Velmi krásně graficky vyvedená kniha s nádhernými obrázky ilustrátora-samouka uvede němu filmu opravdu důstojně konkuruje.

Ilustrace překypují detaily, jsou podrobné, bohaté a barvitě – stejně jako Dickensův styl. Odhaduji, že autorova dosti náročná souvětí asi dnešní mládež neocení. Myslím, že četbu si vychutnají jen opravdu zdatní čtenáři, kterým bude po chuti Dickensův květnatý sloh s mnoha slovy, jež budou znát jen někteří z dnešních teenagerů. Když však překonají prvních pár náročných stránek, může jim být odměnou radost, kterou zažívají čtenáři, když se odváží vnořit do četby autorů, kteří by mohli být pradědy jejich pradědů.

**Recenze
napsala Kamila
Bergmannová.**